

Dernæst, så har »servicesamfundet« ikke sin egen sociale dynamik eller sin egen særlige struktur. Servicesektoren udvikler sig tværtimod i snæver sammenhæng med fremstillings erhvervene, og produktionforholdene vil ligne industriens - med samme tendenser til rationalisering og effektivisering. Derfor er der kun tale om en kontinuerlig udvikling - ikke et brud med industrisamfundet. F.eks. betegnes det som en myte, at produktionen vil foregå decentralt og i små enheder - hele den finansielle sektor og store serviceproducerende virksomheder som ISS og SAS ses som bevis på det modsatte.

Konklusion og evt. forslag:

Forfatteren beskæftiger sig ikke direkte med konsekvenserne for det politiske liv. Men hvis det er rigtigt, at service- og informationssamfundet ikke har - og måske heller ikke engang vil komme til - at ændre samfundet mere fundamentalt til en ny type af samfund, så stiller det spørgsmål ved, om man kan forvente at spore nogle virkninger på demokratiet.

(4)

Bibliografiske data:

Qvortrup, Lars

Det levende eller det døde samfund. Nye veje i informationsteknologiens organisering. København, Blytmanns Forlag, 1988. (233 s.) (Publikation. Teknik-Samfund Initiativet, 7).

Emne:

Informationsteknologi som samfund

Problemstilling og synsvinkler:

Bogens hovedanliggende er - ud fra en bestemmelse af, hvad informationsteknologi er - at argumentere for nye måder at indføre, evaluere og forske i informationsteknologi. Synsvinklen er teknologifilosofisk, men den teoretiske diskussion illustreres med beskrivelser af en række danske informations- og kommunikationsteknologiske projekter, herunder hybridnettet, datamatformidlet under visning, den offentlige sektors anvendelse af IT og lokalforsøgene, der på dette tidspunkt var i gang (omtalt i afsnit B.6 og reference 5).

Forfatteren gør først op med den traditionelle naturvidenskabeligt orienterede måde at opfatte informationsteknologi på. Den overser, at

informationsteknologi er væsensforskellig fra anden teknologi som f.eks. energiteknologi. Informationsteknologien er fundamentalt en social teknologi, eller »et socialt redskab«, fordi dens »objekt« er mennesket og samfundet. Informationsteknologierne bruges »ikke til at manipulere naturen med, men til at manipulere kognitive, interaktive og organisatoriske processer med.« (s. 15) Hvis IT opfattes som andre teknologier, påtvinges det levende samfunds institutioner »det døde samfunds paradigme« (s. 217).

Dette grundsynspunkt bør være retningsgivende for al samfundsmæssig beskæftigelse med og forskning i informationsteknologi.

Konklusion og evt. forslag:

Forfatteren udleder især heraf:

1. At humaniora og samfundsvidenskab vil få (bør have) en meget stærkere position. Specielt humaniora må dog organiseres anderledes end i dag for at kunne bruges til »produktion og organisering af informationsredskaber«.
3. Der bør udvikles en ny grundforskningstradition, »social informatik«, som omhandler samspillet mellem informationsteknologi og sociale systemer (grupper, organisationer, interaktive systemer m.v.).
3. At udviklingen og implementeringen af informationssystemer må ændres, så borgerne ikke bare er passive tilskuere, men udføres via en demokratisk proces af de berørte parter selv. Dette udmøntes i en bestemt metode, nemlig »sociale forsøg«.

(5)

Bibliografiske data:

Cronberg, Tarja

Fremtidsforsøg.

København, Akademisk Forlag, 1990 (247 s.)

Emne:

Afsluttende evaluering af forsøgene med informationsteknologi i lokalsamfund.

Problemstilling og synsvinkler:

Omtalt i afsnit 6 (hovedafsnit A)

Konklusion og evt. forslag:

Selv om forsøgene som omtalt tidligere har haft et specielt sigte, mener forfatteren godt, at